

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 101

číslo: 22

30. května 2021

Cena: 10 Kč

Zamyšlení o významu a funkci chrámu

Náboženská stavba je určena pro niterný duchovní život věřících, ale současně je to stavba svým významem patřící k městu, k obci, ke konkrétnímu místu, ke krajině, ke kulturnímu dědictví. A platí to nejen o historických stavbách kostelů z dávné doby, ale i o stavbách z novější doby, které budovala Církev československá husitská v řadě našich měst a obcí.

Křesťanské stavby bývají označeny různými jmény – podle nejrůznějších postav svědků – z dávné i nedávné tradice a historie. Ale v případě kostela nejde o lidi, jakkoliv se vyznačují vírou, zbožností a moudrostí, ale jde především o věčného Boha a Pána všeho. Každý chrám, kostel, kaple, modlitebna odkazují k jednomu jedinému Bohu – Pánu nebes a země a Vládci všeho.

Důvodem stavby chrámu je bázeň před Bohem. Bázeň před Bohem není strach, ale skutečná úcta. Je to postoj člověka, který si je vědom své závislosti na tom, kdo ho přesahuje, závislosti na Bohu. Chrám vznikaly a vznikají jako vyjádření úcty k Bohu. Zpětně tuto úctu vyvolávají.

Ve svém životě potřebujeme vědomí velikosti, toho, co nás přesahuje, toho, co je víc než naše lidská omezenost, naše problémy a starosti tohoto života. Potřebujeme vědomí duchovního rozměru, ke kterému odkazuje právě prostor chrámu. Velikost jeruzalémského chrámu svou monumentálností měla představovat velikost Boží. Ale touto velikostí není míněna velikost prostorová, která se odráží v nezměřitelných rozměrech kosmu – jeho díla, ale jde o Boží univerzálnost, všeobšáhlost. Velikost Boží spočívá v tom, že přesahuje všechny naše omezené lidské představy, všechna námi vytvořená božstva a modly. Velikost Boží je také v tom, že do své lásky zahrnuje různé lidi z mnoha míst, národů a kultur. Jak to vyjádřil Ježíš ve svém učení, že Bůh Otec má na zřeteli všechny lidi bez rozdílu jejich původu a náboženské příslušnosti.

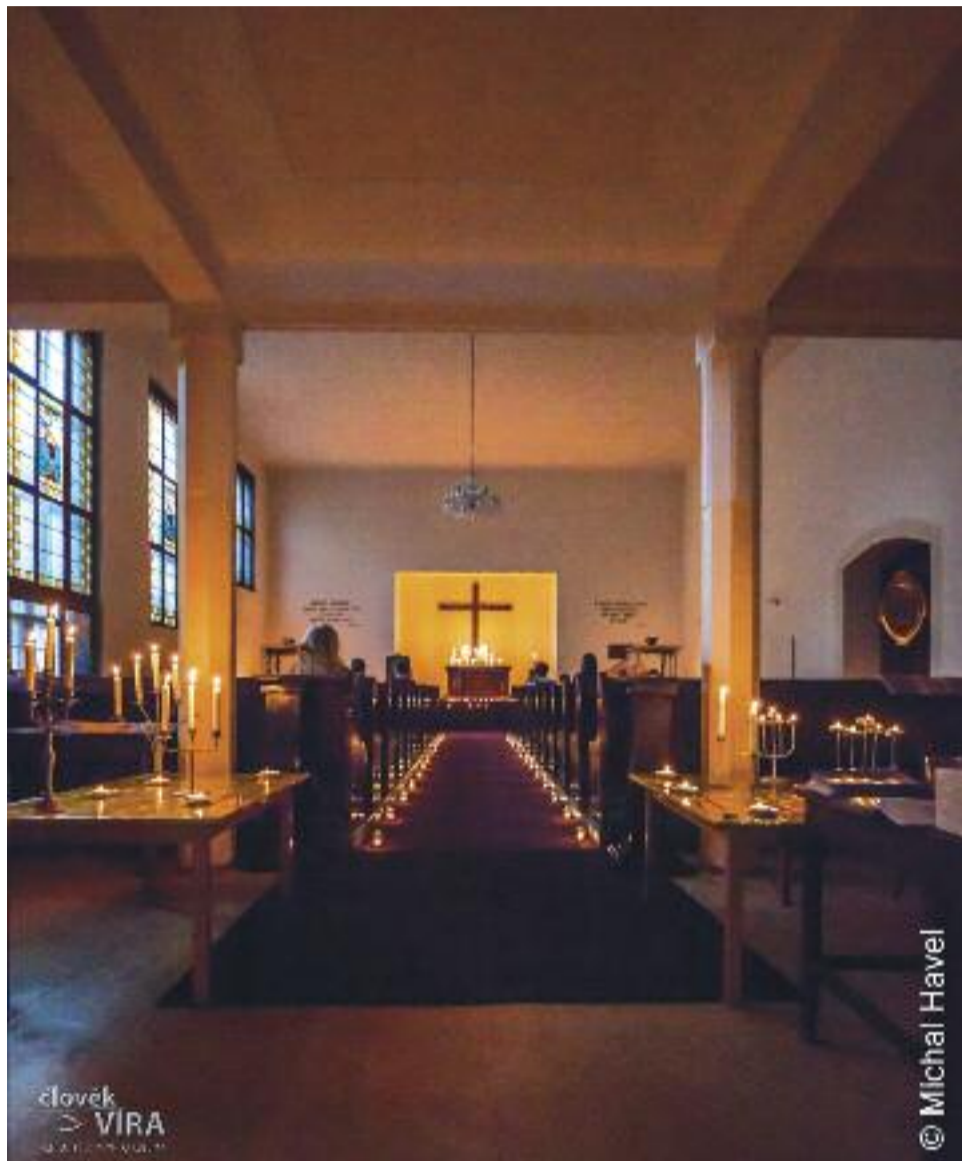
Nedávno mě zaujala představa jednoho architekta, který navrhoval nový ekumenický kostel. Tato stavba měla sloužit nejen křesťanským církvím, ale také židovství a jiným náboženstvím. Z tohoto důvodu tam neměl být žádný viditelný symbol – žádný

kříž nebo symbol Boží Trojice. Podle představy architekta by taková stavba měla být co nejvíce otevřena všem. Žádná církev by se neměla v tomto prostoru „zabydlet“. Je možné pouze přijít, vykonat náboženský obřad a zase odejít. Výsledkem takto pojetého kostela je zcela prázdný prostor, do kterého jediným oknem proniká světlo. Ale je toto skutečný Boží dům či dům církve? Nemá být naopak kostel či sbor místem, kde se cítíme být doma, kde zakoušíme náš duchovní domov?

Charakteristické pro náboženskou stavbu, pro křesťanské chrámy, kostely a kaple je, že vznikají z darů a obětí. Stavby kostelů, které zdobí naše města a obce, byly podporovány majetnými lidmi, ale svůj dar dávali i lidé nemajetní. Sbory Církve československé husitské vznikaly právě z takových darů a obětavosti věřících lidí, kteří tak vyjadřovali svůj živý vztah k Bohu, k církvi i ke konkrétnímu místnímu společenství, které usilovalo setkávat se k bohoslužbě v důstojných podmínkách.

Chrám je viditelným znamením naší lidské sounáležitosti, a to jak ve své šíři, neboť jsou do ní zahrnuti mnozí ve své rozmanitosti, tak i ve své hloubce, neboť jeho historie sahá hluboko do minulosti. Kostel je místem, kde se můžeme setkávat, poznávat, navzájem se sdílet, podírat se, povzbuzovat a obohacovat. A tato naše sounáležitost je jak s těmi, s nimiž žijeme v určitém místě, ale i s minulými generacemi, s věřícími lidmi, kteří zde žili před námi a již odešli do věčnosti. S těmi, kteří přicházeli do tohoto kostela, měli v něm své místo, prožívali své životní příběhy a osudy a vedli svůj zápas víry.

O to jde v církvi i dnes – probouzet v sobě i v druhých lidech vědomí sounáležitosti. Patříme přece k sobě, vytváříme konkrétní společenství.

Pohled do Husova sboru naší církve v Praze-Nuslích při Noci kostelů

Kostel je místem setkání. Kostel je místem setkávání mnohých s věčným Bohem v Ježíši Kristu. Kamenná stavba však nestačí k tomu, aby se dnes člověk setkal s živým Bohem. Protože Bůh nepřebývá ve zdech chrámů, ale v srdcích věřících křesťanů – v živém chrámu – v církvi. K setkání s Bohem je nutný především duchovní chrám – společenství věřících lidí. Tento chrám máme my křesťané v přítomnosti budovat.

Chrám není nikdy zcela dokončen a utváří se po staletí či desetiletí a vyžaduje stálou péči a budovatelské úsilí, vstřícnost a spolupráci, různé odborníky i obětavé podporovatele.

Stále probíhají jeho opravy, obnovy a úpravy. A to se týká nejen stavby z kamenů, cihel či železobetonu, ale zvláště duchovního chrámu z živých kamenů – utváření společenství sester a bratří. Dílo v církvi není dokončené nikdy a nemůže být uzavřené. Naším úkolem je nejen udržovat stavby, obnovovat je, adaptovat je, nově je využívat. Naším úkolem je budování společenství – duchovního chrámu (Ef 2,22; 1 Pt 2,5). Budování Božího chrámu znamená budování stavby přesahující čas a prostor – věčného duchovního přibytku – živého společenství církve Ježíše Krista

Tomáš Butta

Setkání biskupské rady v Hradci Králové

Bratr patriarcha-správce církve a bratři biskupové se sešli na dalším setkání biskupské rady po dubnovém setkání v Olomouci tentokrát v sídle hradecké diecéze, aby projednali průběh volebního sněmu, bohoslužby k instalaci zvoleného patriarchy 6. července v 10 hodin v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí a bohoslužby v Betlémské kapli 6. července.

Bratři biskupové dále projednali a schválili pastorační texty ke svátostem a zabývali se též týdeníkem Český zápas za účasti ses. Kláry Břeňové, ved. redaktorky, a br. Mgr. Oldřicha Nováčka, předsedy redakční rady. V přestávce navštívili soutok Orlice a Labe a zkoušku zpěváků ve Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové. **Biskupská rada**

Ještě jeden krok

Každou středu na faře v Sokolově slavíme bohoslužbu, při níž jmenovitě pamatujeme na nemocné a také na personál a pacienty všech zařízení sociální a zdravotní péče, kam docházím. Děkuji Bohu, že společenství modlitby jsme udrželi i během nejtěžších týdnů pandemie. Místo písní z církevního zpěvníku znělo při bohoslužbě houkání sanitek, ale Ježíšova slova, promlouvající z evangelia, dávala podněty k radosti, vděčnosti a odvaze uprostřed šedivých dnů a temných nocí. Bohoslužby začínají výzvou ke ztišení, a právě během posledních náročných měsíců jsem zjistil, že už nedokážu vybízet k doznávání hříchů, ale spíše k odevzdávání všeho, co nás tíží a trápí. Odevzdat můžeme jenom to, co jsme přijali. Bohoslužbu proto vnímám jako posvátnou terapii, při níž se učím spolu s ostatními přijímat svou lidskou slabost, zranitelnost, hříšnost a nespokojenost. Cokoli přijmu, mohu odevzdat Bohu, aby to proměnil a dovedl k pokoji, i kdyby se jednalo o dusivou úzkost, sebestřednost a pokušení utéct od zodpovědnosti. Když se nedokážu rozhodnout, kudy se dát, a bojím se, že už nezvládnou balancovat na hraně, připomínám si, co doporučoval psycholog Viktor Frankl na základě své drsné vězeňské zkušenosti: soustřed' se výhradně na to, co je nejbliž. Vydř' ještě jeden krok. A pak další a další...

Dokončení na str. 2

Ještě jeden krok

Dokončení ze str. 1

Krok za krokem se ubírám k nejbližší bohoslužbě. Ježíšovo slovo, duch, tělo a krev mi promlouvají do duše: zde nejsi kvůli podávání výkonů, ani kvůli sebelitosti či pocitům viny, ale proto, abys důvěřoval Cestě.

Klopýtej, selhávej a padej, ale nevypadni z rytmu! Pokud ti modlitba a liturgie rytmižuje čas, mají tvoje pády tajemný smysl, jenž vyrůstá ze skrytu a projeví se možná už za příštím ohybem cesty, které se držíš jen díky krokům naučeným v Boží taneční škole...

Lukáš Bujna

Z knížky Veliká noc (vydala NO Sokolov 2021), dostupné na blogu

www.mysterion.info

Dětsky láskyplný

Vlastně nás neustále sledují, od samého rána všechno zvidavě pozorují, zkoumají lidi kolem sebe a podvědomě hledají vzory pro čas dospělosti. Dětské oči. Ve světě dospělých vidí víc, než si myslíme a jejich slůvka odhalují i věci tajemné a nekonečně složitě životní filozofie a lásky, nejen u svých rodičů. Copak o nás říkají? To jsem kdysi zjišťoval v mateřské školce.

Láska je, když na sebe holka stříká parfém a kluk vodu po holení a pak si spolu vyrazí ven a očuchávají se - sděluje pětiletý Lojzík a kýve zasvěceně hlavou. - Láska je, když jsou staří lidé přátelé, přesto, že se už dobře znají - říká šestiletý Tomáš se zdviženým ukazovákem. - Babička onemocněla artrózou, nemůže se ohnout a nalakovat si nehty na nohou. Tak to za ni dělá dědeček, i když má artrózu v rukách, protože jí má rád - šeptá osmiletá Renatka. - Láska je to, co vás nutí se smát, i když jste unavení - volá Frantík a na otázku, kolik je mu let, ukázal čtyři prsty.

Hrála jsem na koncertě na piáno a byla na pódiu hrozně ztrémovaná, podívala jsem se do obecenstva a uviděla tatínka, jak na mě mává a usmívá se. Byl jediný, kdo to dělal, a já se na něho usmála. Pak už jsem se vůbec ničeho nebála - tvrdila osmiletá Emilka. - Láska je, když maminka vidí tatku, jak upocený vychází z garáže, a říká o něm, že je větší fešák než Robert Redford - prozradila sedmiletá Kristýnka mamincino srovnávání tatínka s hereckým idolem. - Kupodivu, znalci Roberta Redforda s ní souhlasili. - Láska je, když řeknete klukovi, že se vám líbí jeho tričko, a on ho pak nosí každý den - vysvětluje Petr a Daniček si prohlíží košili a kroutí hlavou. - Láska je, když maminka udělá kávu pro tatínka a usrne si z hrnku, aby se přesvědčila, že mu bude chutnat. - Sedmiletý Bohouš však nesouhlasí, tváří se vážně a nakonec tajuplně prozradí - Láska je to, co je s tebou v pokoji na tvé narozeniny, když přestaneš otvírat dárky, zavřeš oči a zaposloucháš se. - Kdepak, tak to není - protestuje Honzík - láska je, když vám vaše štěně olíže celý obličej, přesto, že jste ho nechali samotné doma celý den.

Ve školce jsem se tedy o lásce dozvěděl víc než později na vysoké škole, přátelé života a láskyplných úvah, které i nás vracejí do dětství.

Jan Schwarz

n. o. Bratislava

Z kazatelského plánu

1. neděle po svatém Duchu

Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vsi zemi! Svou velebnost vyvýšil jsi nad nebesa.

(Žalm 8,2)

První čtení: Izajáš 6,1-8

Tužby svatodušní:

2. Abychom v poznání Boží svatosti a lásky prospívali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom naši bohoslužbu v Duchu a v pravdě konali, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože naši spásy, v tobě přebývá plnost moci, moudrosti, dobra i lásky. Od tebe, Stvořiteli náš, jsme přijali naše bytí. A věříme, že tvůj Syn přivede každého z nás k plnosti vykoupění! Svým svatým Duchem nás osvit, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Římanům 8,12-18

Evangelium: Jan 3,1-17

Verše k obětování: Žalm 29,1-2

Verš k požehnání: Galatským 4,6

Modlitba k požehnání:

Bože naši spásy, děkujeme ti za pozvání k svátostné hostině chleba a kalicha. Pomoz nám, abychom tě s úctou oslavovali a sloužili ti ve všem, co děláme! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 126, 127, 18, 292, 335

Láska mateřská

Cit, který je vlastní nejen lidem, ale všem tvorům na této planetě. Aspoň si to myslím. Copak jste neviděli dojemné fotky samice s mládětem? Ať už se jedná o opičí říši nebo třeba slony? Zdá se, že láska mateřská je tedy daná. Mateřské city jsou opěvované v každé kultuře. Jsou ale dány všem? A co tedy takzvané krkavčí matky? A víte, že krkavec se o svá mláďata příkladně stará? Proč tedy zrovna krkavec to odnesl za ty, kteří žádný mateřský cit nemají?

Takže popořádku. Chudák krkavec, nebo spíše „krkavčice“ (češtináři prominou), se používal pro označení necitelného člověka a chamtivce. Snad za to mohl ten vzhled ptáků. Takže pokud mluvíme o krkavčí matce, pak se jedná o přenesené pojmenování a znamená to bezcitná matka...

A teď k citu mateřskému neboli tolik opěvované lásce mateřské. Žena, která čeká dítě (a podotýkám, která chce dítě), očekává většinou jeho příchod s obavami. Jak to zvládne? Bude ho mít ráda? „Neboj, jakmile miminko pochováš v náručí, zadíváš se mu do očí, tak tě láska k němu srazí na kolena!“ Takhle utěšují budoucí maminku ženy, které už děti mají. Jde vlastně o zážrak přírody, o schopnost, která byla ženám dána do vínku. Jenže, co když se tento cit nedostaví? Matka tak zaskočena hledí na dítě a bojí se říct něco nahlas. Tedy to, že „nic moc“ necítí. Je to jako v pohádce Císařovy nové šaty. Císař nemá nic na sobě, ale i strach to vyslovit nahlas, aby nebyl obviněn. Tak se v něm převalují emoce, ale navenek císař hraje dokonalého vladaře. Možná i novopečená maminka je uvnitř plná pochybností, ale mlčí, protože se bojí, že není ta správná máma...

Ale ve skutečnosti je láska k maličkému tvorečkovi hlubším citem, který potřebuje určitý čas. Někdo ten cit prožívá hned po narození miminka, druhý si musí chvíli počkat. A nebojte se, ono to přijde! Ten hluboký cit opravdu nelze zpochybnit. Jakmile přijdou první doty-

ky, první pohlazení, jsou oba tvorové ztraceni. Tím myslím matku i dítě. Láska se pak už jen prohlubuje. A tak vzniká láska specifická, které říkáme mateřská. Jednu věc ale příroda zařídila ihned. A to je to, že rodiče (ve světě lidském, ale i zvířecím) se o svá „mláďata“ instinktivně starají a ochraňují je. A to až do doby, dokud nevyrostou, dokud nejsou soběstačná. I když jsou matky, které pečují o své potomky celý život. No, však to znáte! Tady se zase mluví o lásce opičí. Chudák opiče! Snad to vzniklo z toho, že matky opiče často nosí svá mláďata a nechtějí je z náruče pustit. Kdo ví?

Dříve děti vyrůstaly v rodině, kde bylo dětí více, a určitě nebyly středem domácnosti. Vlastně pozornosti. Byly jim předávány zkušenosti a moudra předchozích generací, aby až vyrostou, mohly stát na vlastních nohou. Tomu tak je ještě v zemích, o kterých se mluví jako o méně civilizovaných. Ve světě západním se dítě stává středem „vesmíru“ a většinou se vše točí kolem něj. Vždyť je to naše vymodlené dítě, slyšíte často. Ano, děti se rodí stále méně a stále později. Tedy v pozdějším věku. Ženy rodičovství odkládají až na pozdější dobu a pak vše nejde podle plánu. Ale tady se stále točíme v jednom kruhu. Máma – dítě – láska.

Ale co ty matky, které žádnou mateřskou touhu necítí? Je tomu opravdu tak, nebo jde jen o pózu? Já osobně si myslím, že jsou možné obě varianty. Jsou opravdu ženy, které dítě ke štěstí a naplnění nepotřebují. Prostě jsou jinak nastaveny. A je třeba to respektovat. Ano, někdy jde o pózu „já žádné dítě nechci“, neboť jsem propásla čas, kdy jsem děti mít mohla. Ale ať je tomu jak chce, určitě je lepší děti nemít, když tuto přirozenou potřebu nemám. Mohla by ze mne být totiž krkavčí matka, tedy osoba bezcitná a ubližující. Prostě výjimky existují. Známe příběhy, ze kterých člověka až děsí. Jde o ženy, které děti nechtějí, ale donutí je němu okolnosti...

Na závěr citát od americké spisovatelky Mildred B. Vermont: „*Být matkou na plný úvazek je jednou z nejlépe placených prací... Protože odměnou je čistá láska.*“

Olga Porrini

Nad Písmem

Musíte se znovu zrodit

J 3,1-17

Sestry a bratři, Pán Ježíš je ten, ke kterému upíráme všechnu svou naději. Věříme v jeho zaslíbení, že každý, kdo v něho věří, má život věčný. Proč se k němu upínáme? Víme, že dělal všechno, co chtěl jeho Otec. Víme o jeho bezhříšnosti, o jeho lásce ke všem lidem bez rozdílu. Každý, kdo zná Písmo svaté, musí uznat, že je Pán Ježíš lepší, láskyplnější, šlechetnější, než jsme my. A jestliže již dobrý vliv některého člověka nás zušlechťuje, oč silnější je vliv toho, který je ideálem dokonalosti. Nikodém vycítil výjimečnost Pána Ježíše. Když se za ním večer vydal, chtěl s ním prodiskutovat zajímavé náboženské problémy. Těšil se na rozhovor s moudrým učitelem, chtěl mu klást otázky a domníval se, že bude sám otázky zodpovídat. Chtěl být poučen, ale i on chtěl rozdávat své moudrosti. Ale rozhovor nezačal, a ani neprobíhal tak, jak si představoval. Byl zaskočen slovy Pána Ježíše, který mu hned na začátku řekl: „Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží.“ To byla slova, která nemohl Nikodém pochopit. Měl o víře i o Bohu svou vlastní představu. Co ho ve škole naučili. Nepoznal nikdy Boha, který je Otcem. Znal Hospodina zástupů, který dal svému lidu Zákon. Znal vyvýšeného Boha prikazovatele a soudce. Ale neznal Boha jako milujícího Otce. Pro Nikodéma a jemu mnohé podobné byl Bůh spojen pouze s nutností být věrný v poslušnosti

Zákona do posledního písmenka. To však žádný člověk nedovede. Pán Ježíš předkládá Nikodémovi jediné řešení. Říká mu: „Amen, amen, nenarodí-li se kdo z vody a Ducha, nemůže vejít do království Božího. Co se narodilo z těla, je tělo, co se narodilo z Ducha, je duch. Nediv se, že jsem ti řekl: Musíte se narodit znovu. Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha.“ Takový člověk rozpoznává, co je pro život důležité, a co nepodstatné. Ví, jak je důležité poznat v sobě skutečnou pravdu, přijmout Boží vysvobození a naplňovat z něj život novými hodnotami. Měřítkem již není nějaká sebeuspokojující činnost, ale pokoj s Bohem. Není možné porozumět Bohu, pokud budeme jeho činy pozorovat jen zvenku. Není možné se znovu narodit, nevystavíme-li se působení Božího Ducha se všemi důsledky pro náš život. On sám pak působí změnu, která je skutečná a rozpoznatelná i navenek. Můžeme si jako příklad připomenout Saula, který vyjíždí z Jeruzaléma jako nepřítel křesťanů i Krista. Do Damašku však přichází jako vyznavač, protože se na cestě setkal

s Ježíšem. Můžeme si připomenout i Petra, který se bál o vlastní život, když byl poznán jako stoupenec Pána Ježíše, a proměněním shůry se stal jeho neohroženým svědkem a následovníkem. Bez Ducha svatého by bylo naše společenství církve jen spolkem těch, kteří vzpomínají, jak byl vždy za jejich mládí plný sbor. Duch jistě vane, kam chce. Proto o jeho přítomnost máme prosit. Být pokřtěn vodou a Duchem znamená zemřít spolu s Kristem a být s ním vzkříšen k novému životu. V Duchu svatém smíme nabýt jistoty, že narození znova je narozením od Boha shůry. V tomto novém životě můžeme svou víru opřít o Boží lásku. To, co tuto víru zásadním způsobem charakterizuje, není strach a obavy, ale radostná důvěra v Boží milosrdenství. Smíme k Hospodinu přicházet se svými vinami v jistotě, že je nám odpuštěno. Pro Kristovu obět jsou naše viny zahlazeny a my se rodíme pro Boha. V Boží svobodě pak smíme prožít smysluplnost života obnoveného Ježíšem Kristem. Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný. Amen.

Helena Salfická

Pane Bože, prosíme tě, otevři nám svým Duchem oči, abychom rozpoznávali sílu zaslíbení obsažených ve křtu. Sílu tvé lásky, která nás ve křtu přivedla ze smrti do života. Prosíme za jednomyslnost církve, která pracuje na zemi ve tvém jménu. Prosíme o záštitu pro práci na tvé vinici i na tom místě, které jsi světil naši církvi, našemu sboru i nám osobně. Amen.

Chudoba vo svete hojnosti

Medzi najnaliehavejšie spoločenské problémy súčasnej doby patrí migrácia, chudoba a ekologická kríza. Tieto páľivé problémy a otázky, týkajúce sa ľudského života a kultúry, nemusia zostať bezvýhodiskové. Môžu sa stať novou výzvou a „časom vhodným“ pre potrebné zmeny. A v kresťanskej reflexii môžu byť uchopené ako kairos.

Nerovnomerné a nespravodlivé rozdelenie bohatstva je jedným z veľkých paradoxov modernej doby. V dôsledku tohto stavu veľká časť dnešného sveta žije v nedobrovoľnej chudobe a biede. Svet ako celok v priebehu druhej polovice 20. storočia nesmierne zbohatol. Napriek tomu milióny ľudí, nielen v rozvojových, ale aj rozvinutých krajinách, žijú v chudobe. Táto situácia nie je dlhodobou udržateľná. V Starej zmluve sa veľmi často hovorí o chudobných a chudobe; zvlášť v čase, keď sa Izrael usadil v mestách. **Starostlivosť o chudobných bola v Izraeli mimoriadne rozvinutá** v porovnaní s inými národmi (Ex 23,3; Lv 19,15). Zvlášť proroci sa zastávali práv chudobných a sociálne slabých (Iz 1,23; 10,2; Ez 22,7; Mal 3,5). Boží zákon bezpodmienečne žiada lásku k človeku ako dôsledok lásky k Bohu. Výsadou zbožných boháčov bolo podporovanie vdov a sirôt (Jób 31,16-22). Aj v Zákone sa na nich pamätalo (Dt 16,11-14; 26,11-14; Lv 19,9-10). V roku milosti sa malo chudobným pomôcť viac, než prikazoval Zákon (Lv 25,10; Nm 36,4; Iz 61,2). Ale aj napriek týmto ustanoveniam sa prehlbovala priepasť medzi chudobou a boháčmi. Proroci správne rozpoznali potrebu nového, neobrezaného srdca, aby došlo k náprave (Jer 4,4; Am 5,24). Biblia chce smerovať k novej spoločnosti. Preto, **ak sa chceme pýtať na biblickú**

predstavu o správnej spoločnosti, musí nás viac zaujímať fakt, ako Boh vidí spoločnosť, ktorú mal utvoriť ľud, vyslobodený z Egypta. Neprekvapuje, že v Izraeli bol objavený, v iných spoločnostiach zriedka prítomný, súvis medzi sociálnym správaním a zdravím (Ex 15, 26). Toto poznanie sa udržalo a stalo sa strhujúcou skutočnosťou v okolí Ježiša z Nazareta. Rovnako ako choroby stráca sa v tejto spoločnosti aj bieda. Kniha Deuteronomium napríklad uvádza: „A vôbec nech niet medzi vami chudobného, ani žobráka, lebo Pán, tvój Boh, ťa požehná v krajine, ktorú ti dá do vlastníctva. Ale iba ak budeš poslúchať Pána, svojho Boha, a zachovávať všetko, čo ti prikázal a čo ti ja nariaďujem dnes, bude ťa požehnávať, ako sľúbil“ (Dt 15,4-5). Čo charakterizuje sociálno-humanitnú spravodlivosť deuteronomického zákonodarstva (Dt 4,8), je **etika bratstva. Nevychádza z nejakého formálneho princípu spravodlivosti, ale stavia sa na stranu všetkých, ktorých sloboda a osobná dôstojnosť je ohrozená.** Toto bratské meno chce vo väčšine prípadov skôr motivovať k sociálnemu správaniu, ktoré sotva možno vynucovať ako právo. O jeruzalemskom spoločenstve hovoria Skutky apoštolov: „veď medzi nimi nebolo núdneho“ (Sk 4,34). A to vzniklo celkom spontánne, jednoducho z praxe agapé: „lebo všetci, čo mali polia alebo domy, predávali ich,

a čo za ne utžili, prinášali a kladli apoštolom k nohám, a rozdeľovalo sa každému podľa toho, kto ako potreboval“ (Sk 4,34n). V tejto spoločnosti vzniká svet radosti a komunikácie (Sk 2,44.46n). Čo sa teda tu predstavuje, je fakt, že v spoločnosti vytváraní zo slávnosti, teda oslavy Boha, a zo šťastia toho druhého, vychádza na povrch presne tá črta, ktorú radi označujeme ako „humánnu“. Zatiaľ čo každý deklarovaný „humanizmus“ nakoniec stráca svoje humanum. Tu niekde sa skrýva tajomstvo biblickej predstavy o správnej spoločnosti, zdôrazňuje Norbert Lohfink. Ježiš sa v konkrétnych prípadoch obracal k jednotlivcom a požadoval od nich, aby sa zriekli pozemských statkov. V modernej reči by sme tento stav mohli nazvať dobrovoľnou skromnosťou. V súčasnom horizonte sa však vynára otázka s ďalekosiahlymi dôsledkami: Stačí zo svojho majetku niečo odovzdať alebo obetovať celý svoj majetok? Nemusia sa zmeniť spoločenské a ekonomické štruktúry, aby boli krajiny tretieho sveta oslobodené zo svojej zúfalej situácie? Musíme konštatovať, že Ježiš to priamo nežiadal. Zdá sa však, že náležia k dôsledkom jeho zvesti. Vtedajšie pomery v Palestíne Ježiš nemohol, ani nechcel meniť. Pre to neboli vhodné podmienky, konštatuje Rudolf Schnackenburg a dodáva: „Ale svojou kritikou rozdeľovania statkov a svojou opciou v prospech chudobných, dal predsa zreteľné signály, ktoré nás vyzývajú, aby sme za dnešnej situácie vo svetovom hospodárstve vyvolali také štruktúrne zmeny. Každý kresťan musí k tomu podľa svojich možností prispievať, zvlášť

v demokratickom štáte.“

Z návštevy pápeža Jána Pavla II. v Peru roku 1985 zostáva v živej pamäti nezabudnuteľné gesto, ktoré urobilo niekoľko andských starosadlíkov. Maximo Flores ako predstaviteľ indiánskeho hnutia Kollasuyo, Emmo Valeriano ako člen Strany Indiánov a Ramiro Reynaga ako zástupca indiánskeho hnutia Tupac Katiri vtedy pápežovi vrátili Písmo sväté a odovzdali mu list, v ktorom sú tieto príznačné slová: „*My andskí a americkí Indiáni sme sa rozhodli využiť Vašu návštevu na to, aby sme Vám vrátili Vašu Bibliu, lebo v priebehu päť storočí nám nepriniesla ani lásku, ani pokoj, ani spravodlivosť. Prosíme Vás teda, vezmite si Bibliu a vráťte ju našim utlačateľom, lebo oni potrebujú mravné predpisy, ktoré obsahuje, viac než my.*“

Tieto slová svedčia jasne o tom, že andskí starosadlíci si veľmi cenia oslobodzujúci obsah Biblie, rozhodne však nie „oslobodzujúci“ spôsob, ktorým bolo Písmo sprostredkované. Keď Karl Rahner predniesol 1. júna 1962 na rakúskom zjazde katolíkov svoju významnú prednášku „Neuhášajte Duchá!“, nekritizoval len mentalitu inštitucionálneho sebauspokojenia a cirkevnej pohodlnosti, ktorá nevykazuje „žiadnu odvahu k rozhodným činom“, ale tiež vyzval cirkev, aby sa pustila do konkrétnych rozhodnutí a stanovisk: „*Je tu odvaha skutočne sa zaoberať otázkami doby, zaujať k nim stanovisko, skutočne cítiť ich ťažobu? Alebo sa domnievame, k nášmu vlastnému unavenému upokojeniu, že je nám už všetko jasné, že sme vyzbrojení všetkými odpoveďami na všetky otázky, ktoré sú len trochu dôležité?*“

Štefan Šrobár

Ohlédnutí za 400. výročím bitvy na Bílé hoře

Pěkné dárky ke 400. výročí bitvy na Bílé hoře se objevily v České televizi. V seriálu o této události dominovala Marie Koldinská z FF UK, která druhý díl končila slovy, že na Bílé hoře zvítězila vyšší vývojová linie románsko-katolické kultury nad německo-protestantskou. Tento svůj závěr vyslala do světa, aniž by vysvětlila, kdo že byl na vyšší evoluční linii než například popravený humanista a učenec Václav Budovec či lékař Jessenius, nebo vyhnaný biskup Jednoty bratrské J. A. Komenský. V podobném duchu vyzněl i její esej pro Novou Orientaci v deníku FORUM 24.

Na stránkách deníku FORUM 24 (*Hora, která není černobílá*) přispěl se svou troškou do mlýna i senátor Tomáš Czernin (TOP 09), aby si kopl do Aloise Jiráska a postavil ho do jedné řady se Zdeňkem Nejedlým. Ve svém příspěvku si silně protiřečí. Na jedné straně definuje kořeny Evropy: „Svoboda, demokracie, a především úcta k důstojnosti člověka a jeho nezadatelným právům.“ Na druhé straně pje ódy na strašnou dobu protireformace, kdy pronásledování zažila téměř devadesátiprocentní protestantská většina obyvatelstva Čech a Moravy. Pro něj popravy, mučení, vyhánění ze země a znásilňování svědomí byly jen důsledky neschopnosti vedení „překonat partikulární zájmy, vidět za hranice své země a za hranice svých životů.“ Na co chce pan senátor v Evropě navazovat?

Situace po Bílé hoře snad byla ta svoboda, demokracie a úcta k důstojnosti člověka a jeho nezadatelným právům? Nemohl by si alespoň přečíst knížku člověka, který to sám zažil? Například knihu *Historie o protivěstích církve české...*

Jiná historička, Ivana Čornejová, si přisadila na webu *Aktuálně.cz* v interview, které vyšlo pod názvem: *Doba temna je mýtus*. Kdyby Češi na Bílé hoře vyhráli, bylo by hůř, říká historička. O co opírá takové tvrzení? Ze zuboženého království bylo

vyhnáno třicet tisíc rodin. Velké množství obyvatel bylo nuceno ke změně konfese násilím. Po městech a vesnicích chodil kněz s vojáky a nutil k povinné zpovědi a mši. Kdo se vzpíral, byl potrestán. Kdo ukrýval utrakvistické a bratrské kněze a kolportéry Biblí, byl popraven a Bible se stala ilegální knihou. Při čtení uvedených článků člověk dostává dojem, že se nejedná o skutečnou historiografii, ale o prosazování jisté mocenské klerikální ideologie. Někteřím lidem se dosud stýská po barokní pompě, po moci a konfiskovaném majetku. To strašné utrpení a znásilňování většiny národa byl ten zisk? Proč tyto věci tendenčně manipulovat do podoby, která neodpovídá skutečnosti? Ještě existují potomci popravených, ještě existují spolky exulantů a v jejich rodinách se dobře ví, čím jejich předkové prošli. Při čtení uvedených článků získáváte dojem, že císař Ferdinand I. byl velký lidumil, pater Koniáš, který se proslavil pálením Biblí a dalších knih, byl dobrý pastorační pracovník, a lidé opouštěli své domovy a majetky ve prospěch cizí šlechty a církve jako projev charity. Ne, takto nelze historii válek a jejich následků hodnotit. Série článků, které se vyrojily jak houby po dešti, připomíná řízenou akci, která v tomto roce vyvrcholila obnovou sloupu na Staroměstském náměstí proti vůli

mnoha historiků umění i usnesením Ekumenické rady církvi. Tímto způsobem je opět oživován rozkol a zmíněné články se zoufale snaží obrátit kolo výkladu dějin o 180°.

Je s podivem, že v člancích se nepíše o tom, že habsburská monarchie byla po mnoho let zaostalým státem a že po Bílé hoře, následkem válečných hrůz a vyhánění mnoha obyvatel, byla naše země hospodářsky rozvrácena. A tato monarchie se svým důrazem na jednu státem a církvi prosazovanou konfesi uzavřela rychlejším vývoji. Dnes je v naší zemi skupina lidí, kteří téměř adorují Habsburky. Snaží se vztyčovat jejich pomníky a pojmenovávat ulice. Také Marie Terezie, které takový pomník byl letos vztyčen, byla tou, která vydávala zákony proti „kacířům“, které dál přispívaly k totálnímu vyhubení každého jiného vyznání. Na to máme dnes navazovat? To jsou snad nosné kořeny Evropy, jak si myslí senátor Czernin?

Je zajímavé, že sami Rakušané se vyrovnali s Habsburky různým způsobem. Následník císařského trůnu Otto von Habsburg nebyl vítán po rozpadu monarchie v roce 1918 ani v Rakousku. Rakušané si dali dobrý pozor na další směřování své země a v roce 1919 přijali tzv. habsburský zákon, který zakazoval následovníkovi trůnu vstup do země, dokud se nevzdá svých panovníckých nároků

na císařský trůn a neprohlásí se za loajálního občana republiky. Ještě po druhé světové válce byl v roce 1946 Otto von Habsburg z Rakouska vypovězen. Teprve roku 1961 se zřekl svých panovníckých nároků a vstup mu byl povolen. Dnes existuje řada sociologických studií s otázkou, proč je dnes v České republice tak málo křesťanů a křesťanské hodnoty jsou pošlapávány a likvidovány. Některé odpovědi ukazují do hrůzných momentů dějin našeho národa. Popravy, mučení, špiclování, pronásledování pro víru a násilí ve věcech víry v naší zemi nese zlé ovoce. Tři stovky let vlády Habsburků od Bílé hory jistě nejsou černobílé, ale zanechaly strašné stopy na duši národa. Po krátkém období samostatného a demokratického státu přišla okupace německá a vzápětí po ní komunistická totalita. Mnozí se v naší historii dávne i nedávne naučili dělat věci naoko, překabátit se, jak jsme toho svědky i dnes. To je, žel, tradice našeho národa. Bývalí komunisté jsou dnes bez pokání ve většině politických stran. Někteří jen prohlásili, že se spletli, ale nelitovali svého podílu na popravách, věznění, mučení a deformování charakteru národa. Nedivme se, sledují pouze tradici mnoha svých předků z doby protireformace. Jak přežít temno habsburské, nacistické či komunistické? Je možné požadované pouze říkat a dělat jen naoko. Zajímavé je, že lidé, jejichž články jsem připomněl, patří zpravidla k těm, kteří nemají rádi T. G. Masaryka a jeho zápas o svobodnou a demokratickou republiku. Raději by zůstali v opěvované monarchii. Naproti tomu jsem slyšel řadu lidí, kteří tvrdí, že teprve rok 1918 přinesl skutečnou náboženskou svobodu a začalo se prosazovat zrovnopráv-

nění církvi. Však i toleranční patent (1781) byl silně diskriminační. Protireformace nesená tehdy jezuiti nedokázala navázat na Kutnohorský mír (1485), ani na Rudolfův majestát (1609), ale začala používat metody, při nichž by bledli i někteří vyšetřovatelé StB. Škoda, že i dnes se objevuje šilhání po pompě, moci a ponižování druhých. **Smíření předpokládá, že budeme hovořit, diskutovat, nebudeme zakrývat fakta a dialog povedeme v atmosféře úcty. Skutečné ekumenické hnutí se zabývá otázkou spolupráce, vzájemným předáváním zkušeností a hodnot. Je zbytečné v jubilejním roce Bílé hory útočit a snažit se překloupat výklad dějin do jednostranného pohledu.**

Autoři zmíněných článků si patrně vůbec neuvědomují, že tím ubližují římskokatolické církvi, která dnes těžce zápasí o jednotu a prožívá problémy personální, teologické, ekonomické i politické. Jsem rád, že mohu znát řadu katolíků, kteří zápasí s klerikalismem, rozvíjejí poctivý ekumenismus a chtějí vnášet do naší společnosti vzácné hodnoty pravdy, lásky a bratrství. Domnívám se, že ten agresivní proud trapně habsburské nostalgie a obdivu ke genocidě na svědomí obyvatel naší země nemá našťestí ve 21. století budoucnost a patří do sbírky dějin církevních omylů. Mocenské spojování trůnu a oltáře vždy neslo zlé ovoce kdekoli a samozřejmě i v naší zemi.

Pavel Černý

ThDr. Pavel Černý, Th.D. je teolog a kazatel Církve bratrské, emeritní předseda Ekumenické rady církvi.

Původně publikováno jako článek pro FORUM 24

Zprávy

80 let sestry vikářky Chaloupkové

Na sklonek letošního máje připadá významné životní jubileum emeritní vikářky Jany Chaloupkové. Narodila se 29. května 1941 v Jihlavě, kde se jako členka početné mládeže československé farnosti shromážděné agilními faráři Jaroslavem Vyskočilem a Františkem Nygrýnem seznámila s pomocným duchovním Milanem Chaloupkou, svým pozdějším chotěm. Po jeho boku pracovala na různých „civilních“ místech, nejdéle v 60.-70. letech na poště v Blansku, kde získala nejen respekt spolupracovníků, ale také se utvrzovala v duchovenském povolání, k němuž tíhla od raného mládí. Poté, co absol-

vovala kazatelský kurz, sloužila od roku 1983 jako jáhenka v Morkovicích, po úmrtí manžela jako farářka v Kroměříži (1993–2013) a takřka souběžně jako dlouholetá vikářka východomoravského vikariátu (1989–2012). V této službě jsme ji poznávali jako ráznou ženu, která s temperamentem povzbuzuje k práci, ale také jako moudrou modlitebnici s křehkým a přemýšlivým nitrem. Na rodnou Vysočinu, kde nyní tráví čas odpočinku, ji vděčně zdraví a Boží požehnání vyprošují

**Marcel Sladkowski
a věřící z východní Moravy**

Zlínská pouť na Nanebevstoupení Páně

Vleklá doba pandemie, jež snad už slábne (a prosíme Pána, aby tomu tak bylo v celém světě), nás pro svá různá omezení nutila o mnohém přemýšlet jinak. Tak jsme třeba ve Zlíně velkopáteční pobožnost přesunuli z kostela, kde by nám bylo dovoleno sejít se jen v omezeném počtu, pod širé nebe. A protože lesní křížová cesta na Velíkové měla příznivý ohlas, napadlo nás zkusit i jiné příležitosti.

Takovou byl svátek Nanebevstoupení Páně 13. května, pro nějž malebná krajina východní Moravy nabízí nejedno vhodné návrší. Jedno takové se pne přímo na okraji města, nad Přílukami (místní by pravili nad Přílukem), a jeho půvab je kromě utěšených výhledů (na Želechovické paseky, Maják nad Zlínem, Hostýnské vrchy i vzdálenější Chříby) dán hlavně kaplí Panny Marie usazenou s přílehlou sochou sv. Antonína pod korunu rozložitě lípy. Zde se sešla necelá dvacítko poutníků (ve věkovém rozmezí od 1 do 90 let), kterým bratr farář Kovalčík vyložil význam a souvislosti v naší církvi spíš opomíjeného svátku. Též jsme zdatně vyplnili výzvu vepsanou do štítu mariánské kaple: „K nebesům dnes zalet' písní...“ A vzhůru zamířily i balónky se vzkazy, které připravili nejmladší účastníci.

Rozcházeli jsme se svlažováni nejen májovým deštěm,

ale i pocitem věřících, které připomínka slov o Nanebevstoupení Kristově znovu zahřála příslibem Jeho nového příchodu. A kromě toho i posílení na těle ochutnávkou svátečních „nebeských žebříků“ z vyhlášené farní kuchyně.

Marcel Sladkowski

„Dobrořeč má duše Hospodinu, celé nitro mé jeho svatému jménu!“ (Ž 103,1)

V sobotu 15. 5. 2021 přijali v kostele Dr. K. Farského v Lounech svátost manželství Eva Beerová a Patrik Dominec. Novomanželům blahopřejeme k jejich rozhodnutí pro společný život, které stvrdili slibem před Bohem i před církví. Kež jsou jeden druhému darem a pomocí od Hospodina, který je jednoho pro druhého našel a přivedl až ke dni jejich svatby.

(HS)

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Rozmluva s Nikodémem

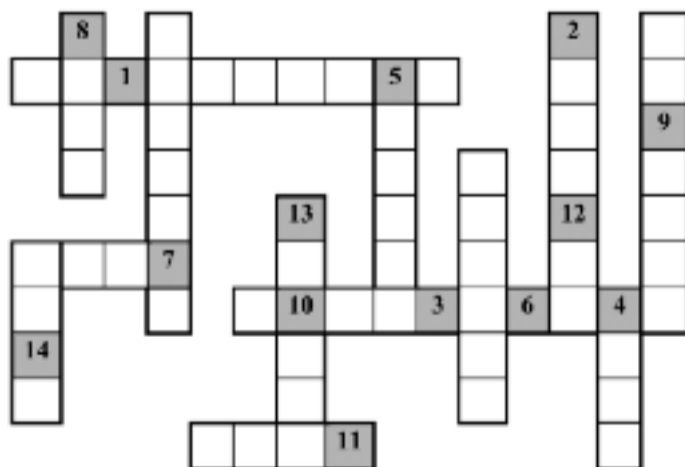
Vpisujte do doplňovačky slova podle počtu jejich písmen (zleva doprava a shora dolů). Zvýrazněná políčka tvoří tajenku.

10 písmen: království, nezahynout

7 písmen: farizej, narodit, znamení

6 písmen: Izrael, mluvit, učitel

4 písmena: nebe, tělo, vane, vítr, voda

(Řešení z minulého čísla: Letnice.)

Jana Krajčířiková

USKUTEČNIL SE 3. EKUMENICKÝ KIRCHENTAG

Česko-německá ekumenická online bohoslužba z evangelického sboru Friedensgemeinde v Kelsterbachu (Frankfurt nad Mohanem) a z kostela sv. Jiljí v Nymburce se konala v sobotu 15. května 2021 od 19 hodin v rámci 3. ekumenického Kirchentagu. Výzva 3. ekumenického Kirchentagu zní: **Jděte se podívat**, a vychází z textu Markova evangelia 6,38. Bohoslužba byla součástí širšího decentralizovaného programu 3. ekumenického Kirchentagu, kterého se tento rok lidé mohli účastnit online.

red

Autor kresby: Tomáš Altman

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wucherlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktori: Mgr. Josefina Hudcová, Mgr. Ervin Kukuczka, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117

